

N:o 118.

Af herr **G. A. E. Kronlund**, om understöd till extra folkskollärarinnan *Edla Davida Garp*.

Vid 1906 års riksdag anvisades ett belopp af 18,000 kronor för beredande af ålderdomsunderstöd åt behöfvande småskollärare m. fl., hvilka i minst femton år oförvitligt tjänstgjort och afgått från tjänsten utan att erhålla understöd enligt reglementet den 22 juni 1892 samt tillika uppnått 55 år. Beloppet för understödet bestämdes till högst 100 kronor årligen. Enahanda belopp beviljades vid 1907 års riksdag och är äfven begärdt innevarande år.

Under år 1907 sökte folkskollärarinnan Edla Davida Garp hos Kungl. Maj:t att komma i åtnjutande af understöd från nämnda anslag, under åberopande af i afskrift bifogade tjänstgörings- och läkarebetyg. Skara stifts domkapitel har, på sätt bifogade afskrift utvisar, ansett bemälda Garp hafva styrkt sin behörighet att komma i åtnjutande af det begärda understödsbeloppet och därför tillstyrkt understödet, men Kungl. Maj:t har ej funnit skäl bifalla Garps ansökan.

Folkskollärarinnan Garp har enligt bilagda meritförteckning tjänstgjort vid *folkskola* dels såsom extra ordinarie i 3 år 2 månader 14 dagar och dels såsom biträdande lärarinna i 6 år samt vid *småskola* i 6 år. Tjänstgöringen såsom småskollärarinna och folkskollärarinna har emellertid delvis inträffat under samma år, nämligen under tiden 1872—76, då Garp dels sex månader hvarje år undervisade i Borgviks småskola och dels tre månader hvarje år i första klassen af Borgviks bruks folkskola.

Att ansökningen blifvit hos Kungl. Maj:t afslagen torde väl finna sin grund däri, att Kungl. Maj:t ansett, att ett bifall därtill ej stått i sträng öfverensstämmelse med ordalydelsen i Riksdagens bestämmelse angående anslaget.

Billighetsskäl synas mig emellertid tala för att, oafsedt dessa bestämmelser, lärarinnan Garp må komma i åtnjutande af ett ålderdomsunderstöd.

Ifrågavarande lärarinna har med utmärkta vitsord om flit, duglighet och skicklighet utöfvat sin lärarinneverksamhet; under fem års tid har hon haft en ansträngande tjänstgöring i tvenne skolor, däraf den ena, Borgviks småskola, haft ett lärjungeantal, enligt Garps egen uppgift, på omkring 100 lärjungar, fördelade på två afdelningar med hvarannandagsläsning, och den andra skolan, Borgviks bruks folkskola, med, enligt hennes uppgift, omkring 40 lärjungar.

Under sin lärarinneverksamhet träffades hon af sjukdom, »som man ansåg», heter det i tjänstgöringsbetyget, »genom öfveransträngning vid barnundervisningen och den dåvarande osunda skollokalen, och symptom till sinnessjukdom visade sig»; under tiden den 30 oktober 1878—11 juni 1879 vårdades hon å Stockholms hospital. Först år 1882 kunde hon, någorlunda återställd, ånyo börja sin lärarinneverksamhet. Bruten till hälsan måste hon emellertid redan 1886 sluta med denna verksamhet.

Fattig, oförmögen till arbete samt bruten till själ och kropp, har hon alltsedan dess för sin existens varit hänvisad till enskild barmhärtighet.

Under sådana förhållanden och då hon synbarligen under sin offentliga lärareverksamhet blifvit genom sjukdom oförmögen att vidare utöfva sitt kall samt i öfrigt åtminstone tämligen nära uppfyllt de fordringar Riksdagen uppställt för understöds beviljande, vågar jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville medgifva, att extra folkskollärarynnan Edla Davida Garp må kunna erhålla understöd af ofvan förmälda anslag, utan hinder däraf att hennes tjänstgöringstid såsom lärarinna icke uppgått till femton år.

Stockholm den 23 januari 1908.

G. Kronlund.

(Afskrift.)

Bilaga 1.

Uti folkskolläraryrke-seminarium i Skara har eleven Edla Davida Garp, född den 25 juni 1849 i Hjälstads församling af Skara stift och vid seminarium inskrifven den 28 augusti 1866, sex terminer åtnjutit undervisning, samt vid behörigen aflagd afgangsexamen erhållit följande vitsord:

För insikter

i kristendomskunskap icke utan beröm godkänd,
 i svenska språket med beröm godkänd,
 i räknekonst och geometri icke utan beröm godkänd,
 i historia och geografi icke utan beröm godkänd,
 i naturkunnighet icke utan beröm godkänd,
 i pedagogik och metodik icke utan beröm godkänd.

För färdigheter

i välskrifning icke utan beröm godkänd,
 i teckning godkänd,
 i gymnastik godkänd,
 i trädgårdsskötsel och trädplantering icke utan beröm godkänd.

För undervisningsskicklighet

i förenämnda läro- och öfningsämnen icke utan beröm godkänd;

och har Edla Davida Garp, under den tid hon seminarium bevistat, ådagalagt med beröm godkänd flit och mycket stadgadt uppförande.

Skara den 18 maj 1869.

J. A. Butsch.
Biskop.

C. O. Klefbeck.
Rektor.

Vid bedömandet af elevs insikter, färdigheter, undervisningsskicklighet och flit användas vitsorden: Med beröm godkänd. Icke utan beröm godkänd. Godkänd. Försvärlig.

Såsom betyg för uppförande begagnas vitsorden: Mycket stadgadt. Stadgadt. Oklanderligt. Mindre stadgadt.

Att mamsell Edla Davida Garp är 1870 ifrån den 1 mars till november månads slut eller under 8 månaders läsning förestått och skött Fimmerstads småskola med nit och skicklighet samt till allas belåtenhet, med välkänd frejd, atterteras på begäran.

Fägred den 8 april 1882.

J. J. Wendels.

Kyrkoherde.

På begäran lämnas mamsell Edla Davida Garp, som tänker söka en folkskollärrinnebefattning vid Borgviks bruk, det vitsord, att hon här i socknen skött en dylik tjänst till skolrådets synnerliga belåtenhet, hvilket bäst bevisas däraf, att, då hon lämnade sin plats för att i Göteborg söka en dylik och därigenom bereda sig bättre inkomster, hennes skola här under viss tid sköttes af en vikarierande lärarinna, för att hålla platsen öppen för mamsell Garp, i händelse hon önskade hit återvända.

Moholm och Fimmerstad den 1 september 1871.

Rob. Dickson.

(Sigill.)

Att folkskollärrinnan Edla Davida Garp, som här tjänstgjorde såsom vikarierande lärarinna under vårterminen 1871, med nit och skicklighet fullgjorde sitt kall samt för öfrigt förde en hedrande vandel, varder härmed på begäran meddeladt.

Göteborg den 6 april 1882.

Å Allmänna folkskolestyrelsens vägnar:

C. A. Uddgren.

L. v. Holten.

Småskollärarynnan Edla Davida Garp från Borgviks bruk i Borgviks församling och Värmlands län, hvilken ärnar söka anställning såsom lärarinna i folkskola annorstädes, är född den 25 juni 1849 (fyratio), äger god kristendoms-kunskap, har tillträde till heliga nattvarden, och åtnjuter medborgerligt förtroende. Hon har tjänstgjort härstädes från 1 februari 1872 *såsom småskollärarynna och dels såsom biträdande lärarinna* vid Borgviks bruks folkskola, och har under denna tid gjort sig känd för en stilla, hedrande vandel, och har till allmän, fullkomlig belåtenhet skött sin tjänst, hvadan hon till det bästa rekommenderas.

Borgvik den 9 oktober 1876.

G. W. Anstrin.

Kapellpredikant och ordförande
i Borgviks sockens skolråd.
(Sigill.)

Skollärarynnan Edla Davida Garp, född den 25 juni 1849, har vid Borgviks bruk i Värmland förestått nämnda bruks enskilda skola ifrån den 1 februari 1872 och under denna tid utmärkt sig för duglighet såsom lärarinna och det mest hedrande uppförande, hvarför hon, då hon nu tänker söka annan plats, rekommenderas.

Hellekis den 14 oktober 1876.

C. Sköldebrand.

Disponent för Borgviks aktiebolag.
(Sigill.)

Att vikarierande lärarinnan Edla Davida Garp, som härstädes några år förestått Hvalstads folkskola, har, jämte en hedrande vandel, fullgjort detta kall med nit och ordning och i allo visat sig vara en god och duglig lärarinna med ej vanlig undervisningsskicklighet, *och att hon 1878 blef utnämnd till lärarinna i Eskilstuna elementarläroverk för flickor, hvilken plats hon dock för påkommen sjuklighet måste innan tillträdet afsäga sig,* samt att hon nu är till hälsan återställd, det varder henne, Edla Davida Garp, till rekommendation meddeladt.

Hvalstad i Skaraborgs län den 24 mars 1882.

J. Kjellqvist.

Pastor och ordförande i Hvalstads skolråd.

Att f. d. vikarierande folkskollärarinnan Edla Davida Garp, som är född den 25 juni 1849 och under år 1877 till början af juli månad 1878 med utmärkt nit och skicklighet samt till allmän belåtenhet förestod undervisningen i härvarande folkskola, *blef sistnämnda tid, som man ansåg, genom öfveranstängning med barnundervisningen och den dåvarande osunda skollokalen till sin hälsa bruten och symptom till sinnessjuka visade sig, att hon ej längre kunde fortfara med denna sin befattning, varder härmed på begäran intygadt.*

Hvalstad i Skaraborgs län den 17 december 1891.

J. Kjellqvist.

Pastor och ordförande i Hvalstads skolråd.
Adress: Ekedalen.

Att jag vid detta år verkställd inspektion af Hvalstads församlings folkskola funnit därstädes vikarierande lärarinnan mamsell Ida Garp på ett synnerligen utmärkt sätt sköta sin befattning, varder härmed på begäran meddeladt.

Skara den 16 oktober 1877.

A. J. Särnblad.

Folkskoleinspektör.

Att fröken Edla Garp på grund af högvärdiga domkapitlets i Skara förordnande under sistlidne vårtermin tjänstgjorde såsom vikarie för läraren vid högre och allmänna folkskolan härstädes och därunder ådagalade så väl goda teoretiska insikter och ganska stor praktisk pedagogisk färdighet som en synnerlig samvetsgrannhet vid skötandet af sina åligganden, så att hon kan till det bästa rekommenderas; varder härmedelst på begäran intygadt.

Thun, Skaraborgs län den 7 september 1883.

På skolstyrelsens vägnar:

L. J. Tidstrand,

v. Pastor.

Att Edla Davida Garp, som under en del af vårterminen detta år och innevarande hösttermin vikarierat i Hömbs folkskola, hvilket vikariat ännu fortfar, har skött skolan med berömligt nit och berömlig skicklighet, varder härmed på begäran intygadt.

Hvarf den 1 november 1886.

A. J. Werner.
Pastor.

Rätt afskrifvet betyga:

P. Westberg.
Häradsskrifvare, Skara.

G. Carlsten.
e. o. Landskontorist, Skara.

(Afskrift.)

Bilaga 2.

1. Undertecknad är född den 25 juni 1849.
2. Aflade afgangsexamen vid folkskolläraryrkesseminariet i Skara den 18 maj 1869.
3. Anställdes vid småskola första gången den 1 mars 1870. Och har sedan tjänstgjort vid folkskola såsom *extra ordinarie 3 år, 2 månader, 14 dagar.* Som *biträdande 6 år.* Vid *småskola 6 år.* Eller *tillsammans 15 år, 2 månader, 14 dagar.*
4. Afgick från lärarinnebefattningen i december 1886.
5. Är ogift och oförmögen till arbete samt utfattig.
6. Är bosatt i Skara stadsförsamling.
7. Åtnjuter medborgerligt förtroende.
8. Är i behof af understöd.
9. Har af vederbörande skolråd erhållit bifogade vitsord öfver min tjänstgöring.

Skara den 20 februari 1907.

Edla Davida Garp,
f. d. folkskollärarinna.

Likheten med originalet intygas:

Joh. Mebius.

(Afskrift.)

Att examinerade folkskollärarinnan Edla Davida Garp haft anställning såsom vikarie vid folkskola inom mitt inspektionsdistrikt under sammanlagdt tre år, en månad och tio dagar, nämligen 1 $\frac{1}{2}$ år i Hvalstad, $\frac{1}{2}$ år i Tun, $\frac{1}{2}$ år i Sandhem samt 5 läsmånader och 10 dagar i Hömb, samt att hon med skicklighet och stor hängifvenhet för kallet arbetade i skolan, varder härigenom i enlighet med mina anteckningar på begäran intygadt.

Skara den 14 september 1888.

A. J. Särnblad.
Folkskoleinspektör.

Att fröken Edla Davida Garp höstterminen 1882 varit biträdande lärarinna i Fredsbergs folkskola, intygas af:

Herrljunga, Eggvena och Fredsberg den 16 mars 1907.

J. S. Sedström,
Komminister i Herrljunga, adr. Herrljunga.

A. Persson, Tomten, Fredsberg, A. G. Johansson, Riksberg, Fredsberg,
Skolrådsledamöter under år 1882.

Att förra folkskollärarinnan Ida Garp tjänstgjorde som vikarie vid Göteborgs stads folkskolor från och med den 17 mars 1886 till och med 21 april samma år, det varder härmed på begäran intygadt.

Göteborg 26 februari 1907.

För allmänna folkskolestyrelsen:

A. Henriksson,
Kamrerare.

Likheten med originalen intyga:

Joh. Mebius.

Laura Mebius.

(Afskrift.)

Att folkskollärarinnan Edla Davida Garp, som tjänstgjorde i Hömbs folkskola från maj månad till höstterminens slut i början af december 1886, skötte sin tjänst med skicklighet och berömvärdt nit, intygas af undertecknade, som vid den tiden voro skolrådsledamöter i Hömb.

Kafås, Hömb den 6 mars 1907.

J. A. Hanström.

A. F. Holm.

I ofvanstående intyg instämmer undertecknad.

O. G. Thorén
Ordinarie lärare.

Lika med originalet intyga:

Joh. Mebius.

L. Mebius.

(Afskrift.)

Af Stockholms hospitals hufvudjournal för år 1878—79 framgår, att skollärarynnan Edla Davida Garp, född den 25 juni 1849, på grund af sinnessjukdom vårdades å hospitalet, där hon intogs den 30 oktober 1878, och hvarifrån hon som förbättrad utskrefs den 11 juli 1879. Som orsak till sjukdomen uppgifves öfveranstängning.

Att ofvanstående rätt afskrifvits ur journalen, intygas å ämbetets vägnar.

Stockholms hospital den 3 mars 1907.

Bror Gadelius.
Öfverläkare.

Att fröken Ida Garp från Skara, som lider af Pneumoni Chron. med flere gånger inträffad Hæmothysis samt af Kyphossoliasis, är absolut oförmögen att genom arbete ens bidraga till sitt uppehälle, intygas på heder och samvete.

Skara den 20 februari 1907.

Carl A. J. Danielsson.
Andre stadsläkare, Skara.

Lika med originalen intyga:

Joh. Mebius.

L. Mebius.

Bil. 3.

Att f. d. folkskollärarinnan Edla Davida Garp här från staden, som är mycket sjuk, är utfattig, betygar

Skara i stadsfogdekontoret den 15 januari 1908.

*F. Westberg.**Bil. 4.*

Sida i Förs.-boken 650.

Frejdbetyg.

Att f. d. folkskollärarinnan Edla Davida Garp, född den 25 juni år 1849 (fyrationio), åtnjuter medborgerligt förtroende, är utfattig och mycket sjuklig, betygar Skara stads församling i Skaraborgs län den 15 januari år 1908.

Emil Berglund,
v. pastor.

(Afskrift.)

Bil. 5.

Till Konungen.

Sedan på grund af nådiga kungörelsen den 16 juni 1906 angående understöd åt äldre, behöfvande småskollärare m. fl., underdåniga ansökningar om sådant understöd till domkapitlet inkommit från förre småskollärarne Sven Ljungström i Önum, Gustaf Åsberg i Lugnås, Erik Gustaf Norlander i Fröjered, Johannes Andersson i Väring och Johannes Lundberg i Od, förra småskollärarinnorna Anna Charlotta Bengtsson, född Östholm, och Sofia Settergren, båda i Synnerby, Inga Charlotta Blomqvist i Götlunda och Maria Ferm i Elgarås, äfvensom extra ordinarie folkskolläraren Karl Andersson i Sandhem, hvilka alla under år 1906 åtnjutit enahanda understöd, samt dessutom extra ordinarie folkskollärarinnan Edla Davida Garp från Hömb, får domkapitlet, med öfverlämnande af handlingarna, underdånigst till ansökningarna förorda nådigt bifall. Samtliga förutvarande understödstagare hafva vederbörligen styrkt sin behörighet att komma i åtnjutande af de begärda understöden. Och ehuru Edla Davida Garp icke bifogat intyg från *nuvarande* skolrådet i Hömbsocknen om sin tjänstgöring inom församlingen, finner domkapitlet dock hennes behörighet styrkt genom de handlingarna bifogade tjänstgöringsbetyg och öfriga intyg.

Skara domkapitel den 8 maj 1907.

(Underskrifter.)

Vidimeras

Ex officio:
Carl Gustaf Drakenberg.
Kons.-notarie.